

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG ÁLTAL
NÉMETORSZÁGGAL SZEMBEN INDÍTOTT
ELJÁRÁS A NÜRBURGRING VERSENYPÁLYA
TÁMOGATÁSÁVAL KAPCSOLATBAN

SZIRBIK MIKLÓS*

Tárgyszavak: nehéz helyzetben lévő vállalat, közcélú infrastruktúra, sportlétesítmények üzemeltetése, általános gazdasági érdekű szolgáltatások, piaci magánbefektető elve

1. Bevezető

Az SA.31550 (2012/NN), valamint SA.34890 (2012/C) számú ügyekben¹ az Európai Bizottság (továbbiakban Bizottság) a német hatóságok által a németországi Nürburgring versenypályát, illetve a szomszédos létesítményeket tulajdonló állami vállalatoknak a „Nürburgring 2009” nevű program keretében nyújtott pénzügyi kedvezményeket vizsgálja.

A jelenleg is folyamatban lévő eljárást a Bizottság 2011-ben egy német szórakoztató park tulajdonosának panasza alapján indította el, aki úgy vélte, hogy a Nürburgringnek nyújtott kedvezmények versenytorzító hatással bírnak.

* Szirbik Miklós a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium szervezeti keretén belül működő Támogatásokat Vizsgáló Iroda munkatársa. Jelen összefoglaló a szerző saját véleményét tartalmazza, és nem tekinthető a Támogatásokat Vizsgáló Iroda hivatalos véleményének.

¹ SA. 31550 (2012.C) (ex 2012/NN), C (2012) 173 fin.

A 2008-ban és 2009-ben bevezetett intézkedések céljai, valamint a Bizottság e célokhoz kapcsolódó vizsgálatai lényegében három csoportra oszthatók: (1) a Nürburgring Versenypálya, illetve (2) a versenypályához kapcsolt különböző szórakoztató létesítmények fejlesztése és üzemeltetése, valamint (3) a versenypályán tartott Grand-Prix rendezvények szervezése. Eljárásában a Bizottság számos aktuális versenyjogi kérdéskörben foglal állást, mint például *a nehéz helyzetben lévő vállalatok támogatása, közcélú infrastruktúra fejlesztése, a piaci magánbefektető elve, valamint az általános gazdasági érdekű szolgáltatások és az Unió versenyszabályai közötti viszony az EUMSZ. 106 cikkének (2) bekezdése tükrében.*

2. A támogatási intézkedések és azok kedvezményezettjei

A Nürburgring létesítményhez egy Grand-Prix versenypálya, valamint a „ring werk” nevű szórakoztató park tartozik. A versenypályán évente kerül megrendezésre az EU-ban szervezett hét Grand-Prix verseny egyike. Ezen felül a Nürburgring ad helyet számos fesztiválnak is, mint például a „Rock am Ring”, amelynek 2012-ben 80 000 látogatója volt. A Luxemburg várostól 141 km távolságra fekvő Nürburgring vonzáskörzetében több másik versenypálya, valamint egy szórakoztató park is üzemel².

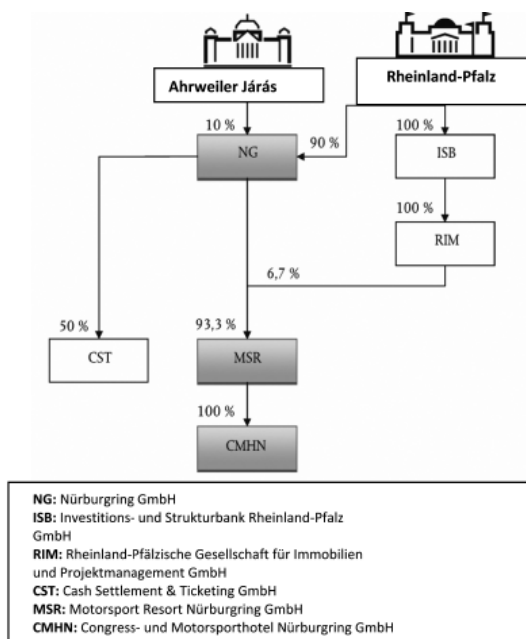
A bizottsági vizsgálat tárgyát képező intézkedések, a Bizottság által közzétett referencia kamatlábnál³ kedvezőbb feltételekkel nyújtott bankhitelek (kb. 330 000 000 euró), illetve tagi kölcsön, valamint tőketartalékba történő befizetés formájában biztosított pénzeszközök megközelítőleg 490 000 000 eurót tesznek ki. A meglehetősen szerteágazó konstrukció áttekinthetősége érdekében célszerű először a támogatást nyújtók, valamint a támogatásban részesülő gazdasági szervezetek közötti tulajdoni, illetve gazdasági viszonyokat felvázolni.

² Határozatának 8. pontjában a Bizottság a Spa-Francorchamps versenypályát említi, de további versenypályákat is feltételez.

³ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html

2.1. A támogatott szervezetek és azok tevékenységei

A Nürburgring tulajdonosa a *Nürburgring GmbH* (a továbbiakban: *NG*), német jog szerint alapított korlátolt felelősségű társaság, amelyben tagként Rheinland-Pfalz tartomány 90%-os, a tartományban található Ahrweiler járás pedig 10%-os részesedéssel bír. Az *NG* leányvállalatain keresztül üzemelteti a Nürburgring versenypályát és a hozzá kapcsolódó szomszédos létesítményeket, amely leányvállalatoknak a Rheinland-Pfalz tartományhoz tartozó *RIM*⁴ Ingatlanfejlesztő társaság, valamint az *ISB*⁵ Tartományi Fejlesztési Bank a társtulajdonosai.⁶ E leányvállalatok egyike a *Motorsport Resort Nürburgring GmbH* (a továbbiakban: *MSR*), amelyben az *NG* 93,3%-os, a *RIM* pedig 6,7%-os részesedéssel bírnak. Az üzemeltetésben részt vevő másik leányvállalat a *Congress- und Motorsporthotel Nürburgring GmbH* (a továbbiakban: *CMHN*), amely az *MSR* 100%-os leányvállalata.

Ábra.: (2012/C 333/01) sz. határozat 3. o.

⁴ Rheinland-Pfälzische Gesellschaft für Immobilien (Rheinland-Pfalz Tartományi Ingatlankezelő Társaság)

⁵ Investitions- und Strukturbank Rheinland-Pfalz (Rheinlandpfalz Tartományi Fejlesztési Bank)

⁶ Lásd a lenti 1. ábrát.

a) A támogatott fejlesztések

A „Nürburgring 2009” program a versenypálya népszerűségének és kihasználtságának növelését célozta. A fejlesztések megvalósítására nyújtott pénzeszközöket az NG a versenypálya lelátójának átalakítására használta fel. Emellett kialakítottak egy bevásárlóközpontot (Ring Boulevard), egy 1500 látogatót befogadó rendezvényközpontot, egy multimédia színházat, egy kaszinót, Európa leggyorsabb hullámvasútját, egy gokartpályát, valamint a gépkocsi gyártók számára a járművek kiállítását és értékesítését szolgáló autószalonokat és a világ legnagyobb multi-touch technológiájú képernyő falát. Ezenfelül több éttermet és hotelt létesítettek, amelyek kongresszusok lebonyolítására is alkalmasak. Az összesen 490 000 000 euró összegű támogatás ezeket a fejlesztéseket, valamint az általában veszteségesnek mondható Grand-Prix versenyek rendezését segítették.

b) A pénzeszközök folyósításának szerkezete

A fent leírt hitelek egy részét a kedvezményezettek nem közvetlenül állami forrásból, hanem Rheinland-Pfalz tartomány ún. likviditási alapjából kapták. Ebben az alapon állami vállalatok, alapítványok, állami holdingok a tagjai a Tartományi Pénzügyminisztériummal e célra kötött megállapodás alapján. Az alap likviditási forrásokat biztosít a tagjainak. Abban az esetben, ha az érintett vállalat, holding vagy alapítvány likviditási igénye meghaladja az alapon felhalmozott eszközöket, az alap a tőkepiacról szerez forrást.

2008. június 23-a és 2011. június 30-a között az NG több alkalommal, összesen mintegy 45 millió euró összegben hívott le pénzforrásokat az alapból. Ezen túlmenően az ISB Tartományi Fejlesztési Bank 2009 augusztusában 285 millió euró összegű hitelt közvetített az alapból az NG, az MSR, valamint a CMHN vállalatok részére. Az ISB Tartományi Fejlesztési Bank a tartományi kormány utasítására intézkedett, a szokásos hitelminősítési vizsgálatok elvégzése nélkül. További 160 millió euró pedig a 2004 és 2008 közötti időszakban került folyósításra a kedvezményezettek részére tagi kölcsön, valamint tőkebefizetések formájában.⁷

⁷ Az ezekre vonatkozó adatokat a Bizottság nem hozta nyilvánosságra.

3. Az intézkedés vizsgálata

A Bizottság megállapította, hogy a fenti intézkedések állami támogatásnak tekintendők. Németország álláspontja szerint az intézkedések különböző, egymást részben átfedő okokból nem minősíthetők állami támogatásnak. A továbbiakban a Bizottság és a német hatóságok között tárgyalat vitapontok mentén mutatjuk be a felek érvelését.

a) A piaci magánbefektető elve⁸

A Bizottság az NG tőketartalékába történő befizetés⁹ kapcsán kifejtette, hogy a közösségi jog alapján – amennyiben egy vállalat saját tőkéjét a szokásos piaci feltételeknél kedvezőbb feltételek mellett tudja növelni – ez az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó állami támogatásnak minősülhet, mivel az előnyt jelent az érintett vállalat részére. Ezen felül az NG-nek és az az ISB-nek a likviditási alapból nyújtott hitelek, illetve tagi kölcsönök vonatkozásában a Bizottság arra emlékeztetett, hogy az állandó gyakorlata alapján a piaci magánbefektetői elvet a hitelek esetében is alkalmazni kell.¹⁰ Egy hitel, illetve kölcsön megítélése kapcsán a vizsgálandó, hogy egy magánbefektető nyújtott volna-e ilyen kölcsönt a kedvezményezett számára, olyan feltételek mellett, amelyek mellett végül azt odaítélték. A Bizottság állandó gyakorlata értelmében a kedvezményezettnek nyújtott hitel akkor kedvezőbb a piaci körülmények között elérhetőnél, ha a kamatláb alacsonyabb a referencia-kamatlábról szóló közleményben rögzített módszer alapján megállapított referencia-kamatlábnál.¹¹

⁸ A piaci magánbefektető elvéhez lásd STAVICZKY Péter: A piaci magánbefektető elve. *TVI információs füzetek*, 10. sz. 2003.; http://tvi.kormany.hu/download/c/e1/00000/TVI_infofuezet_10.pdf

⁹ Rheinland-Pfalz Tartomány és az Ahrweiler Járás a Projekt Nürburgring pénzügyi előkészítése érdekében 2004 és 2007 között több befizetést is teljesítettek, amelyeket a Bizottság határozata nem számszerűsít.

¹⁰ Lásd Commission communication to the Member States - Application of Articles 92 and 93 of the EEC Treaty and of Article 5 of Commission Directive 80/723/EEC to public undertakings in the manufacturing sector 11. pontját, HL C 307., 1993.11.13., 3–14. o. – A közlemény magyar nyelvre nem lett lefordítva, a többi hivatalos fordítás itt megtekinthető: [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31993Y1113\(01\):HU:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31993Y1113(01):HU:NOT).

¹¹ A Bizottság közleménye a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb meg-

A német hatóságok nem szolgáltatottak részletes adatokat arra vonatkozólag, hogy milyen megfontolás alapján végezték a tőkeemelést, illetve milyen kamattal nyújtották a vizsgált hiteleket.

A Bizottság a hiányos adatokra való tekintettel előzetes vizsgálatot végzett, és a következőket állapította meg. Az NG tartósan rossz pénzügyi helyzete, a magas kockázatok és csekély nyereség miatt, illetve, tekintettel az NG állami forrásoktól való tartós függésére, valamint a kedvezőtlenül fejlődő éves eredményeire, a befektetésre valószínűsíthetően nem vállalkozott volna egy olyan magánbefektető, aki legalább hosszútávon várható nyereség realizálásának céljából valósít meg tőkekihelyezést.¹²

A Rheinland-Pfalz likviditási alijából folyósított hitelek kapcsán a Bizottság – mivel Németország nem szolgáltatott adatokat a kamat mértékéről – kifejtette, hogy a referencia-kamatlábról szóló közlemény csupán irányadó funkciót tölt be, és alkalmazásától el lehet tekinteni, amennyiben léteznek elérhető adatok a szóban forgó piacról.¹³ Hivatkozással a Rheinland-Pfalz Tartományi Számvevőszék által nyilvánosságra hozott 2011. évi jelentésre,¹⁴ a Bizottság kifejtette, hogy a likviditási alijából lehívott hitelek az ISB vállalat esetében a piaci kamathoz képest évente 900 000 euró kamatelőnyvel bírtak.¹⁵ Ezen adatok alapján a Bizottság számára egyértelmű volt, hogy a likviditási alijából lehívott hitelek kedvezőbbek voltak a piacon elérhető kamatoknál.

A fentiek alapján a Bizottság úgy vélte, hogy a vizsgált intézkedések nem egyeztethetőek össze a piaci magánbefektető elvével, és ebből következően állami támogatásnak minősülnek.

állapítási módjának módosításáról (HL C 14., 2008.1.19., 6–9. o.), a továbbiakban; referencia-kamatlábról szóló közlemény.

¹² Az NG éves eredményei, lásd SA. 31550 (2012.C) (ex 2012/NN), C (2012) 173 fin. 23 pontjában.

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
241	-503	528	-9581	-9672	-40202	-961	-3054

¹³ SA. 31550 (2012.C) (ex 2012/NN), C (2012) 173 fin. 129 pontja.

¹⁴ A jelentés elérhető <http://www.rechnungshof-rlp.de/icc/internet/med/096/09660da8-e636-4531-0d19-516440d17ef8,11111111-1111-1111-1111-111111111111.pdf>

¹⁵ A Számvevőszék II. részének 11. oldala, SA. 31550 (2012.C) (ex 2012/NN), C (2012) 173 fin. 130 pontja.

b) Az államnak való betudhatóság

Az eljárásban Németország a tartományi likviditási alapból lehívott eszközök kapcsán az állami források meglétét és az intézkedések államnak való betudhatóságát is vitatta. A Bizottság álláspontja szerint azonban a likviditási alapban részt vevő vállalatok kizárólag állami tulajdonban vannak, illetve állami irányítás alatt állnak, ezért a vállalatok és az alap intézkedései – az Európai Bíróság állandó gyakorlatából következő kritériumok értelmében – betudhatók a tartománynak¹⁶, mivel az alapot a tartomány kezelte, tevékenységét a tartomány koordinálta. Tekintettel arra, hogy az alap esetenkénti likviditási hiányát a tartomány az általa a piacon felvett hitelekből származó pénzeszközökkel egyenlíti ki, a Bizottság álláspontja szerint folyamatosan állami forrásból származó pénzeszegek érkeznek az alapba. Végül a Bizottság rámutatott, hogy az alap a tartományi pénzügyminiszter és az alapban résztvevő állami vállalatok közötti megállapodások alapján jött létre. E szempontok alapján a Bizottság úgy vélte, hogy a likviditási alapban hozott döntésekben a tartományi hatóságok képesek voltak magukat képviseltetni, és döntő befolyásuk volt a vizsgált pénzeszközök folyósítására vonatkozó döntésekre. A fentiek alapján a Bizottság szempontjából az alap pénzeszközei állami forrásnak minősítendőek, amely források felhasználása betudható a tartományi hatóságoknak.

c) Közcéli infrastruktúra fejlesztése

Hivatkozással a Bizottság N 86/2000. számú határozatára (Élménypark támogatása), valamint a Bizottság Fehér könyvére a sportról,¹⁷ a német hatóságok szerint a sportlétesítmények, mint például stadionok vagy uszodák, általános infrastruktúrának tekinthetőek. Az intézkedés ezért általános infrastruktúra finanszírozását szolgálja, és nem minősül állami támogatásnak. Németország kifejtette, hogy a Bizottság

¹⁶ Lásd például: A Bíróság 2002. május 16-án hozott ítéletét; C-482/99. – Francia Köztársaság kontra az Európai Közösségek Bizottsága, 52–57. pontok. Egy gazdasági szervezet intézkedései betudhatók az államnak, ha szervezetenként a közgazdaságban integrált, közigazgatási jogszabályok illetve jogviszonyok alapján jár el, vagy bármely más körülmény érvényesül, amely alapján valószínűsíthető a hatóságok általi ráhatás a szervezet versenyjogi szempontból releváns döntéseire.

¹⁷ A magyar változat: Fehér könyv a sportról (a Bizottság előterjesztése) Brüsszel, 11.7.2007, COM(2007) 391 végleges.

gyakorlatából az ilyen esetekre irányadó három feltétel a jelen esetben mind teljesül:

- 1) A sportrendezvények és koncertek (Rock am Ring) szervezése általános érdekű célokat szolgál, és ezért közérdekű.
- 2) Az ilyen jellegű szolgáltatás nem valósulhat meg piaci körülmények között, mert nem létezik a Nürburgringhez hasonlítható olyan létesítmény, amelyet magántőkéből lehetne finanszírozni és üzemeltetni, hiszen a Grand-Prix versenyek rendezése – a Futball Világbajnokságokhoz hasonlóan – nem nyereséges.
- 3) Végül a Nürburgring létesítményt a nyilvánosság diszkrimináció nélkül használhatja.

A Bizottság a német hatóságok érvelését nem fogadta el, és hangsúlyozta, hogy az infrastruktúra beruházások leginkább a későbbi, az infrastruktúrától elkülöníthetetlen üzletszerű hasznosításukra való tekintettel minősülhetnek gazdasági tevékenységnek, amelyet az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése fényében kell vizsgálni. Mivel a Nürburgring pálya különböző rendezvényeire (koncertek, versenyek stb.) belépődíjat kérnek, a Bizottság számára egyértelmű volt a gazdasági tevékenység fennállása. Az ISB Tartományi Fejlesztési Bank által a CMHN, az MSR, valamint az NG vállalatok számára közvetített kedvező hitelek tehát a fentiek alapján vállalkozásoknak nyújtott állami támogatásnak minősülnek.

d) Általános gazdasági érdekű szolgáltatások

A német hatóságok érvei között szerepelt továbbá az is, hogy a „ringwerk” létesítmény a fejlesztésnek köszönhetően egyebek mellett rendezvényközponttal, multimédia színházzal, valamint történelmi kiállításal is rendelkezik. Mivel a fejlesztés ezáltal a művelődés és szórakoztatás kategóriába sorolható, az EUMSZ 106. cikke szerint általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak minősül. Németország hivatkozott továbbá a C-223/99. és C-260/99. sz. egyesített ügyekben¹⁸ hozott ítéletre, miszerint kongresszusok, vásárok és konferenciák rendezése általános érdekeket szolgál. Ennek kapcsán a német hatóságok hangsúlyozták a tagállamok széles mérlegelési jogkörét az általános gazdasági érdekű szolgáltatások fogalmi meghatározását illetően.¹⁹ A fenti érvek

¹⁸ C-223/99. és C-260/99. sz. egyesített ügyek [EBHT 2001., I-03605. o.].

¹⁹ Ezt a hatáskört egyértelműen megállapítja a Szerződésekhez csatolt 26. Jegyző-

fényében a német hatóságok végül kifejtették, hogy a Nürburgringhez tartozó parkoló is általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak minősül.

A Bizottság, bár elismerte az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatos korlátozott hatáskörét, a német hatóságok fenti érvelését a *közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásról szóló európai uniós keretszabály*²⁰ (a továbbiakban: közszolgáltatás keretszabály) fényében vizsgálva²¹ több okból is elutasította. Mindenekelőtt megállapította, hogy a *ring werk* létesítmény fent ismertetett fejlesztései nyilvánvalóan nem szolgálnak közérdekeket. E megállapítás háttere az volt, hogy a tagállamok nem írhatnak elő meghatározott közszolgáltatási kötelezettséget olyan szolgáltatásokkal kapcsolatosan, amelyeket rendes piaci körülmények között működő vállalkozások már nyújtanak, vagy azok által kielégítően nyújthatók a közérdek állam által meghatározott feltételei – például ár, objektív minőségi jellemzők, a szolgáltatás folytonossága és a szolgáltatáshoz való hozzáférés – mellett.²² Ami a közérdek tagállam által meghatározott feltételeit illeti, a Bizottság értékelése annak ellenőrzésére korlátozódik, hogy a tagállam meghatározása nem tartalmaz-e nyilvánvaló hibát.

Jelen esetben azonban a Bizottság számára egyértelmű volt, hogy a német hatóságok által leírt fejlesztések nem tartalmaznak olyan döntően közoktatási, illetve ismeretterjesztést elősegítő elemeket, amelyek általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra utalnának. A Nürburgringhez tartozó parkolóval kapcsolatban a Bizottság ezen felül kifejtette, hogy általános gazdasági érdek már csak azért sem állapítható meg, mert a parkolót kizárólag a Nürburgring létesítmény látogatói használhatják.²³

könyv az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról; HL C 306, 2007.12.17., 158. o.

²⁰ C (2011) 9406 végleges, 2011.12.20.

²¹ SA. 31550 (2012.C); C (2012) 173 fin., 190 pont. A Bizottság az általa behivatkozott keretszabály 69. pontjában kifejti, hogy minden olyan jogellenes támogatásra alkalmazza a keretszabályban meghatározott elveket, amelyek esetében 2012. január 31-ét követően hoz határozatot, még akkor is, ha a támogatás nyújtása ezen időpont előtt történt. Azonban a támogatást 2012. január 31-e előtt nyújtották, akkor a 14., 19., 20., 24., 39. és 60. pontban meghatározott elvek nem alkalmazandók.

²² Ehhez a megközelítéshez lásd továbbá a közszolgáltatás keretszabály 13. pontját: C (2011) 9406 végleges, 2011.12.20.

²³ Ezért a jelen eljárás nem hasonlítható a német hatóságok által behivatkozott

A Bizottság azt is megállapította, hogy az NG számára esetleges közszolgáltatási kötelezettség ellátására vonatkozó megbízások nem felelnek meg az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése szerinti feltételeknek. Németország szerint ilyen jellegű megbízásnak tekintendő az NG állami tulajdonú vállalat társasági szerződése, az NG felügyelő bizottságának a „Projekt Nürburgring” elnevezésű fejlesztését jóváhagyó határozata, a Rheinland-Pfalz tartományi parlamentnek a fentiekre vonatkozó határozata, valamint az NG üzleti tervei, amelyek a közszolgáltatásért nyújtott ellentételezéseket és az esetleges túlkompenzáció megelőzésének eszközeit szabályozzák.²⁴

A Bizottság emlékeztet arra, hogy a közszolgáltatások ellátására vonatkozó megbízás többféle aktusból is állhat, önmagában e körülmény nem teszi kétségessé a megbízásra vonatkozó döntés indokoltságát. Ugyanakkor a Bizottság álláspontja szerint az NG társasági szerződése, továbbá a felügyelő bizottsági határozata, valamint az üzleti tervei nem minősülhetnek megbízásnak, hiszen azok a későbbi kedvezményezett saját rendelkezései. Mivel a túlkompenzáció elkerülésére és visszafizettetésére hozott intézkedések kizárólag az NG üzleti terveiben kerültek szabályozásra, nem feleltek meg az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése szerinti azon feltételnek²⁵, miszerint a túlkompenzációval kapcsolatos rendelkezéseket jogilag kötelező erejű dokumentumban kell szabályozni.

A fentiek alapján a Bizottság határozottan arra az álláspontra helyezkedett, hogy az NG hivatalos megbízása nem a megfelelő és szükséges formában történt, és így nem felelt meg az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésében meghatározott feltételeknek.

e) Nehéz helyzetben lévő vállalkozás

A német hatóságok és a Bizottság álláspontja a tekintetben is eltért, hogy az NG 2008 júliusa előtt nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak

T-274/01. sz. ügyben hozott döntéshez, amelynek tárgya egyebek mellett egy nyilvános parkoló volt.

²⁴ E feltételhez lásd a közszolgáltatás keretszabály 16. e) pontját: C (2011) 9406 végleges, 2011.12.20.

²⁵ Lásd a közszolgáltatás keretszabály 15–17. pontjait: C (2011) 9406 végleges, 2011.12.20.

minősült-e²⁶. Az uniós állami támogatási szabályok alapján ugyanis főszabályként nehéz helyzetben lévő vállalkozásokat nem lehet állami támogatásokkal 'mesterségesen' életben tartani.

Németország úgy vélte, hogy *a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatás*²⁷ (a továbbiakban: iránymutatás) 9. és 10. pontjaiban foglalt, nehéz helyzet fogalmát definiáló kritériumok az NG esetében nem állnak fenn. Németország szerint az NG azért nem felelt meg a német csődeljárási jogszabályok feltételeinek,²⁸ mert Rheinland-Pfalz tartomány – mint fő hitelező – a többi hitelezővel szemben előzetesen lemondott a kielégítési igényéről, valamint az őt megillető kielégítési pozícióról, aminek köszönhetően a német csődszabályok értelmében felszámolási, illetve csődeljárási eljárás elindítása már nem volt indokolt. Németország kifejtette továbbá, hogy az NG eredményei egyértelműen pozitív mutatókkal bírtak volna, ha az általánosan veszteségesnek mondható Grand-Prix versenyek, illetve a 'Projekt Nürburgring' nagyberuházás nem igényelt volna jelentős ráfordítást, amely körülmény miatt a két említett esemény pénzügyileg kivételes esetnek tekintendő. Ezen felül a német hatóságok az iránymutatás 11. pontjában foglalt nyolc feltétel²⁹ közül hatot megvizsgáltak és a következő eredményre jutottak: az NG esetében a támogatás folyósításakor három feltétel (növekvő veszteségek, növekvő adósságok és emelkedő kamatköltségek) teljesülése nem egyértelmű, két feltétel (lanyhuló pénzforgalom, csökkenő forgalom) egyértelműen nem állt fenn az NG gazdasági tevékenysége során, és csupán egy feltétel (zuhanó vagy nullára leírt nettó eszközérték) teljesült.

²⁶ A Bizottság C 38/2009 sz. határozata alapján (Német szövetségi keretszabály az alacsony kamatozású hitelekéről) http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2009/n038-09-en.pdf, 2008.07.01. előtt nehéz helyzetbe került vállalkozások nem részesülhetnek állami támogatásban.

²⁷ HL C 244, 2004.10.1., 5. o.

²⁸ Lásd az iránymutatás (HL C 244, 2004.10.1., 5. o.) 10. c) pontját, illetve a magyar joggyakorlattal kapcsolatban a 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet 6. § (1) c) pontját.

²⁹ Növekvő veszteségek, csökkenő forgalom, felhalmozódó leltári készletek, fölös kapacitás, lanyhuló pénzforgalom, növekvő adósságok, emelkedő kamatköltség és zuhanó vagy nullára leírt nettó eszközérték.

A Bizottság akkor tekint egy vállalkozást nehéz helyzetben lévőnek,³⁰ ha az képtelen – akár saját erejéből, akár pedig a tulajdonosai/résztvényesei vagy a hitelezői által biztosított források révén – arra, hogy megállítsa a veszteségek halmozódását, ami feltételezhetően azt eredményezné, hogy a hatóságok külső beavatkozása nélkül rövid vagy középtávon feladja üzleti tevékenységét.³¹

A német hatóságok fenti érvelésére reagálva a Bizottság elsőként arra emlékeztetett, hogy a Nürburgring bevétele a 2007. évi 29,9 millió euróról 22 millióra csökkent 2008-ban, amikor nem rendezett Grand-Prix versenyt. Továbbá kifejtette, hogy egy vállalat abban az esetben is nehéz helyzetben lévőnek tekintendő, ha a pénzügyi stabilitásának visszaállítását jogszerűtlen állami támogatásnak köszönheti. A Bizottság meggyőződése szerint az NG a szóban forgó időszakban nehéz helyzetben volt, és a tőkepiacon csak magas kamatozású hitelhez juthatott volna, amely körülményt a jelen eljárásban a Bizottság már a piaci magánbefektető elvének alkalmazhatósága kapcsán is megállapított.

Így a Bizottság számára a német hatóságok érvelése is alátámasztotta azt, hogy állami beavatkozás nélkül az NG adóságai miatt negatív eredményt produkált volna, ami a vállalat fizetéseképtelenségéhez vezetett volna.

4. Összefoglaló és kitekintés

A Bizottság fentiekben ismertetett eljárásában kifejtett érvei – különösképpen a piaci magánbefektető elvével, valamint a nehéz helyzetben lévő vállalatokkal kapcsolatban – tartalmazznak a magyar gyakorlat szempontjából is tanulságos végkövetkeztetéseket. Bár a határozat előzetes vizsgálatok alapján született, és végleges döntés még nincs.

A nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezeti átalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatás³² rendelkezéseit a magyar jogrendbe az európai uniós verseny-

³⁰ Lásd az iránymutatás (HL C 244, 2004.10.1., 5. o.) 9. pontját.

³¹ A magyar jogszabályok szinte azonos feltételeket fogalmazznak meg: 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet 6. § (1) bekezdés.

³² Lásd továbbá: A nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezeti átalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatás

jogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet 6. §-a ülteti át. Az ott megfogalmazott kritériumok, amelyek alapján megállapítható egy adott vállalat nehéz helyzete, a fentiekben részletezett eljárásban is döntőek voltak. Érdemes figyelembe venni, hogy az érintett vállalkozás nehéz helyzetének megállapításához a Bizottság a Nürburgring-ügyben elegendőnek tartotta csupán egy feltétel teljesülését a fenti 3. e) pontban hivatkozott nyolc közül.

A Bizottság eljárás indító határozatában a közszolgáltatás kapcsán megerősített, hogy bár e területen korlátozott jogkörrel rendelkezik, de ez nem akadályozza meg abban, hogy a közszolgáltatás tárgyában kötött tagállami szerződéseket alaposan vizsgálja.